

onmiddellijk het land moesten verlaten; het plan was dat prinses Juliana, begeleid door een van de adjudanten in buitengewone dienst van de koningin, de gepensioneerde schout-bij-nacht C. baron de Vos van Steenwijk, en diens echtgenote, aan boord van de enige motortorpedoboot waarover de marine beschikte, de 'TM 51' (die bij Schiedam lag), naar Breskens zou varen; vandaar zou het gezelschap zich dan via de Vlaamse kust naar de buurt van Parijs begeven om zijn intrek te nemen bij een oom en tante van prins Bernhard, de graaf en gravin de Kotzebue.

Die vrijdagochtend verscheen de marine-adjudant van de koningin, kapitein-luitenant-ter-zee (overste) jhr. E. J. van Holthe, al vóór vijf uur bij de marinestaf om na te gaan of dit evacuatieplan uitgevoerd kon worden. Onmogelijk! Bij Waalhaven werd gevochten; tussen Den Haag en Delft en in het Westland kwamen Duitse parachutisten neer, het ene Duitse vliegtuigeskader verscheen na het andere – naar Schiedam was geen enkele route veilig. Met dat bericht begaf de overste zich naar het Huis ten Bosch: voorlopig kon het vertrek van prinses Juliana en de twee kleine prinsesjes niet doorgaan.¹ Of konden de Belgen dan wel de Engelsen of Fransen op de een-of-andere wijze hulp bieden? Waren de Engelsen of Fransen wellicht in staat, een oorlogsschip te zenden waarmee de kroonprinses het land zou kunnen verlaten? De koningin en prins Bernhard bespraken dat beiden telefonisch met de vice-president van de Raad van State, jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, en deze bezocht onmiddellijk de Belgische en de Britse gezant, en zocht met de Franse gezant per telefoon contact; dat alles leverde voorlopig geen resultaten op.²

Uur na uur verstreek. De strijd om Den Haag nam in hevigheid toe. Steeds talrijker werden de geruchten die van een omvangrijke Vijfde Colonne gewaagden. Omstreeks negen uur gaf het Algemeen Hoofdkwartier bovendien aan de koningin de waarschuwing door, 'dat het in de bossen rondom het Huis ten Bosch wemelde van Duitse parachutisten'; het leek generaal Winkelman aanbevelenswaardig dat de koninklijke familie het excentrisch gelegen Huis ten Bosch zou verlaten en naar het paleis Noordeinde zou gaan, midden in Den Haag. Ook het paleis Noordeinde bezat een schuilkelder, zij het een veel kleinere dan het Huis ten Bosch. De koningin besloot

¹ K. W. L. Bezemer: *Zij vochten op de zeven zeeën. Verrichtingen en avonturen der Koninklijke Marine in de tweede wereldoorlog* (1954), p. 46. ² Verslag, door F. Beelaerts van Blokland op 15 aug. 1942 aan G. Bolkestein toegezonden (Collectie-Bolkestein, map 'Koninklijke familie'). Onjuist is de mededeling van F. C. Gerretson aan de Enquêtecommissie, dat Beelaerts 'reeds op de ochtend van de inval een bezoek heeft gebracht aan de Engelse gezant om hem te vragen te zorgen voor een schip voor de koningin'. (*Enq.*, dl. II c, p. 48).